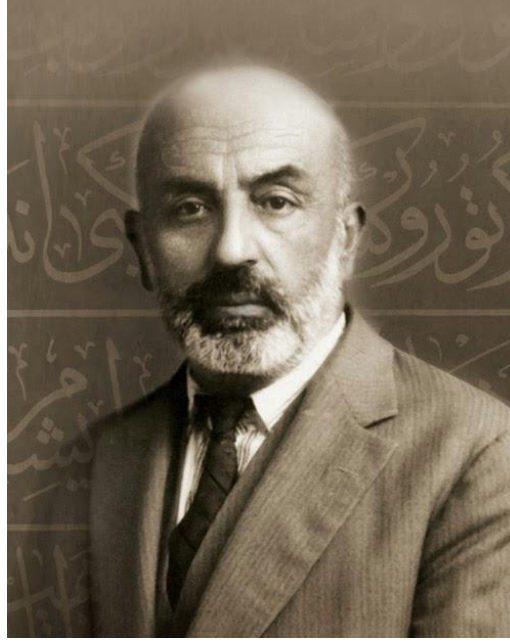

ANLAŞILMAZ BİR MEHMET AKİF DÜŞMANLIĞI

Yüksel Kanar, 7 Mart 2015

https://ferasetdefteri.blogspot.com/2015/03/anlasilmaz-bir-mehmet-akif-dusmanligi.html?fbclid=IwAR3Ap4STT5VRcfadAGSfLiEXm3s1bgl2mnDgF7Za8qnO-iDo_PT114c_YDss

1.

Burada ele alacağım ibretlik yazı, aslında üç yıl önce yazılmış. Birçokları gibi ben de, zaman kaybından başka bir şey olmadığına inandığımdan, yıllardır onun yazılarını okumadığım için bu yazıdan bir süre önce Asım Öz'ün internette rastladığım iki yıl önceye ait bir yazısı dolayısıyla haberdar oldum. Rasim Özdenören'in sığlığını çok iyi biliyordum, ama bir müfteri olabileceğini hiç düşünmemiş, tahrif ve tağyirle bir büyük insanı küçük düşürmeye çalışacağını aklımın ucundan bile geçirmemiştim. Öz, söz konusu yazıyı ayrıntılı olarak inceleyemediğini, fakat “çok cesur ve gayet cüretkâr bir teşebbüs” olarak gördüğünü belirtiyor, arkasından da şunları ekliyordu: “Keşke mezkur yazı gereğince irdelenip eleştirilebilseydi zamanında. Keşke ortada bu yanlış fikirlere adaleti tesis etme sorumluluğu ile karşı çıkabilecek cesaretle yazarlarımız olabilseydi”.

Eğer durum Öz'ün anlattığı gibiyse inanılır gibi değildi. Herkesin inancından, samimiyetinden dürüstlüğünden emin olduğu bir insanın mısraları değiştiriliyor, Batıcıların görüşleri olarak aktardığı sözler, bizzat onun sözleriymiş gibi sunuluyor, onu bir Batıcı gibi göstermek için

bütünlüğünden koparılan mısralara apayrı anlamlar yüklenerek karşımıza farklı bir kişilik çıkarılıyordu. Bu, ahlâkî olmayan bir davranış türüydü ve içinde zerrece vicdan ve adalet duygusu taşıyan birinin yapabileceği bir şey olamazdı. Bu yüzden de, söz gelimi aynı davranış Tefvik Fikret, ya da örneği Nazım Hikmet'e karşı da yapılmış olsa, söyleyeceklerimiz aynı olurdu. Çünkü biz Kur'an'da yan yana emredilen "adl" ve "ihsan"a inananlarız.

Hece dergisinin Ocak 2008'deki Mehmet Akif özel sayısında yer alan, Rasim Özdenören'e ait *Müslüman Bir Düşünür Olarak Mehmet Akif'in Çelişkileri* başlıklı yazıdan söz ediyorum. İçeriğinin anlatıldığı gibi olduğuna inanmadığım yazıyı temin ettiğimde, olayın yazılandan daha vahim olduğunu gördüm. Yazı, birçok kimseye çok garip gelecek ama, yazarının cehaletini ve art niyetini bütün çıplaklığıyla ortaya koyan, Mehmet Akif'e karşı yazılmış bir "küfürnâme", ya da bilinçli bir "iftiranâme"den başka bir şey değildi. Bunların kanıt gerektirecek cinsten suçlamalar olduğu sanılmamalı. Aksine her okuyanın –kültür düzeyi ne olursa olsun- Akif'e asla yakıştıramayacağı, ama rö'nün (ismi tekrarlamak gereksiz olduğundan bu kısaltmayla anılacaktır) kişiliği konusunda tereddütsüz bir yargıya varacağı; bir insanın kendi kaleminden kendi aleyhine çıkan bir utanç belgesi olarak kalacağı şüphesizdir. Sadece onun yazısı değil, özellikle 2008 yılından sonra hakkında çıkan özel sayı ve diğer yazılarda ve anma kitaplarında, kişiliğinin bu yanı göz önünde bulundurulmadan ona övgüler dizen ve bu iftira ve cehaletten söz etmeyenler, Mehmet Akif'e karşı tahrif, tağyir ve iftiralarına göz yumanlar da herhalde bu vicdanî sorumluluktan kurtulamayacaklardır. Nitekim sözkonusu "küfürnâme"den sonra, rö'nün Akif düşmanlığını tekrarlaması için çanak tutucu, "abi" sosuna bulanmış bir konuşmadan da aşağıda kısaca söz edeceğim.

Mehmet Akif, özellikle dönemi göz önünde bulundurularak bakıldığında, içinde hep medeniyet kaygısı taşıyan samimi bir mü'min ve ilkeli bir insan olarak Batı'ya, Batıcılığa ve Batıcılara karşı en ufak bir hayranlık, yakınlık, kompleks veya güven duymamış birisidir ve bu özellikler onun alâmet-i fârikasıdır. Dolayısıyla rö'nün, onun şiirlerinde yaptığı tahrif ve tağyirle Akif'e yönelttiği Batıcılık suçlaması, aslında Akif'e yapılan en büyük iftiradır.

Mehmet Akif'e karşı çıkanlar, onu sevmeyenler çok olmuştur. İsmail Kara ve Fulya İbanoğlu tarafından hazırlanan, vefatından sonraki dört yıl içinde Mehmet Akif hakkında yazıların toplandığı *Sessiz Yaşadım* adlı eserde, lehinde olanlar yanında aleyhinde yazılan ağır eleştiri ve ithamları da bir arada görmek mümkün. Fakat bunlardan hiçbirinde rö'nün yaptığı çirkinliği ve kabalığı görmek mümkün değil. Hiç birisi, onu küçük düşürmek için mısralarıyla ve kelimeleriyle oynamamış, başını ve sonunu budayarak işine yarayan mısraları bütünlüğünden koparıp amaçladığı şeyin tam tersini ifade edecek bir Akif portresi çıkarma basitliğine tenezzül etmemiştir.

2.

Hece'nin özel sayısındaki yazıya geçmeden önce, rö'nün geçmişine şöyle bir baktığımızda, Mehmet Akif takıntısının (belki düşmanlık demek daha doğru) bu yazıyla başlamadığını, çok eskilere dayandığını görürüz. Toplama yazılardan oluşturduğu kitaplarından birinde[1] (başta yaptığı açıklamaya göre ilk baskısı 1987 yılında yapılmış) Mehmet Akif'in, "İslâm'a Müslüman olarak bakmayan, onu bir müsteşrikin bakışıyla idrak eden" (s. 143) birisi olarak sunulduğunu görüyoruz. Bu bakışın tipik özeti de, *Asrın idrakine söyletmeliyiz İslâm'ı* mısraı imiş!

İşte bu bakış, rö'nün bulanık zihinsel yapısını ortaya koyan temel çerçeveyi oluşturuyor. Gerçekte o, Mehmet Akif'i suçladığı müsteşriklikle (Oryantalizm) -ne yazık ki- kendisi malul. Onu suçlamaya kalkışırken, aslında kendini ele verdiğinin farkında değil. Bilindiği gibi buna psikanalizde yansıtma (projeksiyon: kondurma) deniyor. Tıpkı bir çocuğun, kendi gizli suçunu karşısındaki çocuğun işlediği bir kabahat olarak dışa vurması gibi, o da kendi oryantalist bakış açısını bir suçluluk psikolojisiyle Akif'e yansıtıyor. Bu, oryantalist fikirlerce güdülenmiş; basit, toptancı ve genelleyci bir bakıştır. Ülkemizde olduğu gibi, bütün Müslüman ülkelerde ve daha geniş bir çerçevede Avrupa-dışı bütün dünyada, Avrupa'ya maruz kalan bu tür insanlara sıkça rastlarız. Bunlar oryantalizmin ne olduğunu bilmezler, ama onun etkisindedirler. Zaten rö de, eğer oryantalizmin ne olduğunu bilse, ya da Mehmet Akif'i birazcık tanısa, bunların birbiriyle asla eşleştirilemeyeceğini anlardı. Mehmet Akif ise, oryantalizmi çok iyi biliyordu ve bütün mücadelesi de bir bakıma oryantalistlerle ve sömürgecilerle idi. *Safahat* sırf bu açıdan baştan sona tarandığında orada geçen, *Avrupa* kelimesi de içinde olmak üzere *Garp*, *Salib (ehl-i salib)*, *Yirminci Asır*, *Medeniyet* gibi Avrupa'yı ifade eden veya onu çağrıştıran kelimelerin her zaman olumsuz anlamda kullanıldığı görülür; dolayısıyla Akif'in Batı'ya ve onun değerlerine karşı en küçük bir hayranlık duymadığı kesindir. rö ne yazık ki, anlaşılması güç bir nedenle düşman olarak seçtiği Akif'i, onun en karşı olduğu şeyle suçluyor.

rö'nün içine işleyen, biraz da hikâyeciliğinden gelen oryantalist yöntemlerden biri, amacına uygun olarak seçtiği tek bir mısradan yola çıkarak Akif için genel yargılara varan senaryolar yazmasıdır.[2] Bunun onda, çocukluktan başlayarak bir kıskançlık ve kendini kabul ettirme veya dikkatleri üzerine çekme davranışı olarak geliştiğini ve daha sonra da kişilik halinde yerleştiğini söyleyebiliriz. Verdiği örneklerin hepsi de şiirin bütünlüğünden koparılarak anlamı dışına çıkarılmış tek mısralardan veya beyitlerden, ya da üzerinde oynayarak kendine göre imla, noktalama ve kelimelerini değiştirdiği mısralardan oluşmaktadır. Bu da ister istemez bir başka oryantalist basmakalıptan (şablon) doğuyor: Önce yargı, sonra delil. Önyargılardan yola çıkıyor ve bunları doğrulayacak mısralar arıyor, bulamadığında da onları kurguluyor.

Oryantalizmin bizzat kendi içinde tartışılan ahlakî sorunu da buydu. Çarpıtma, sadece çarpıtılan tarafa değil, bizzat çarpıtana da zarar verir. Bunların hiçbirine söyleyecek sözümüz olamaz elbette: Ama çarpıtma için seçtiği insan niçin Mehmet Akif?

Örneği *Asrın idrâkine söyletmeliyiz İslâm'ı* mısraı, rö tarafından meşhur Bektaşî fıkrasında olduğu gibi tek başına alınıyor. En azından önündeki *Doğrudan doğruya Kur'an'dan alıp ilhâmı* mısraı gizlenmemiş olsa, okuyucu anlamı daha net kavrayacak. Ama yaptığı kurguya uygun düşmediği için bunu yapmıyor. Nitekim aşağıda göstereceğimiz gibi, bununla da yetinmeyerek *Safahat*'tan yapılan diğer alıntılarda da tahrif (bir ifadenin anlamını değiştirme) ve tağyir (başkalaştırma, bozma) yoluna gidiyor. Ayrıca rö'nün, Akif'in kullandığı bazı incelikli Türkçe kelimeleri de anlamadığını görüyoruz. *Söyletmek* fiilinin anlamını bilse, onun etrafında fırtına koparmaya kalkmaz ve sonunda Akif'in "İslâm'ı çağa karşı konuşturmalıyız" anlamına gelen ve İslâm'ı etkinleştiren (özneleştiren) mısraını tersine döndürerek "çağı İslâm'a karşı konuşturmalıyız" şeklinde edilgin (nesneleşmiş, yani oryantalleştirilmiş) bir kalıba sokma yanlışlığına saplanmaz, "İslâm'ın idrakine asrı söyletmek" (s. 145) gerektiği gibi bir saçmalığı ağzına dahi alamazdı.

İsterseniz, onun başını ve sonunu vermekten korktuğu bu tek mısraı bütünlüğü içinde görmeye çalışalım:

Hadi göster bakayım şimdi de İbnü'r-Rüşd'ü?

İbn-i Sînâ niye yok? Nerde Gazâlî görelim?

Hani Seyyid gibi, Râzî gibi üç beş âlim?

En büyük fâzılınız: Bunların âsârından,

Belki on şerhe bakıp, bir kuru ma'nâ çıkarın.

Yedi yüz yıllık eserlerle bu dînin hâlâ

İhtiyâcâtını kâbil mi telâfi? Aslâ.

Doğrudan doğruya Kur'an'dan alıp ilhâmı,

Asrın idrâkine söyletmeliyiz İslâm'ı.

Kuru da'vâ ile olmaz bu, fakat ilm ister;

Ben o kudrette adam görmüyorum, sen göster?

Görüldüğü gibi burada Akif giderek elden çıkan, çökmek üzere olan bir imparatorluğun mensubu olarak bir medeniyet probleminden söz ediyor: Ortada ne Batı, ne de Batı hayranlığı söz konusu. Doğrudan kendi insanına sesleniyor. İslâm'ı anlamanın ve anlatmanın (söyletmek

kelimesi bu anlamdadır) yolunun bilgiden geçtiğini söylüyor. İbn Rüşd, İbn Sina, Gazzali, Seyyid ve Razi gibi üç beş âlim bile çıkaramayan toplumdaki çoraklaşmaya karşı insanımızı uyandırıyor. İslâm'ın bütün zamanlar için gelmiş bir din olduğunu bildikleri halde, her şeyi geçmişte bırakarak yaşadıkları zamanda üzerlerine düşeni yapmayan, yedi yüz yıl öncesiyle övünmekle yetinenleri kınıyor ve biriken tecrübeleri değerlendirerek çalışmalarını istiyor, bugünün âlimlerini çıkaracak bir kararlılık ve gayret bekliyor onlardan. rö'nün asla akıl erdiremeyeceği şekilde, Batı'yı içimize taşımak değil, İslâm'ı ona götürecek bir dinamizm istiyor. Bir tebliğ dini olan İslâm'ı onlara gereği gibi tanıtmak anlamındaki *Asrın idrâkine söyletmeliyiz İslâm'ı* söyleyişinde, ilmin sultasına boyun eğiş varmış rö'ye göre. Akif'ten “sakın ilim falan öğrenmeyin, yedi yüz yıl önce yetişenler bize yeter” demesini bekliyor olmalı. Bu sığ kavrayışa göre ilimden söz etmek, “ilmin sultasına boyun eğmek” demekmiş. Çünkü oryantalizm bütün gücünü kullanarak “ilim” dendiğinde akla sadece “Batı”nın gelmesini sağlayacak bir zihin çarpıtması sağladı. İslâm dünyasını bilgiden uzak cehalet yurdu olarak kurguladı. Bir bakıma İslâm'ın kendinden önceki dönemleri “cahiliye” olarak niteleyip kendisini “bilgi” olarak ortaya koymasının rövanşıydı bu.

Bütün bunlara rağmen yine de bu yazının amacı, Akif'in İslâm'a Müslümanca bakmadığını iddia edecek derecede yüzeysel bir düşünceye cevap vermek değil. Kuşkusuz, herkesin istediğini söyleme, istediği kadar anlamama ve alabildiğine saçmalama özgürlükleri var.

Ama hiç kimse tahrif, tağyir ve iftira özgürlüğüne sahip değildir.

3.

Sözünü ettiğimiz, 2008'de Hece dergisinin çıkardığı Mehmet Akif özel sayısında yayınlanan rö yazısı, nedeni kendinde saklı bir kin ve düşmanlığın dışı vurumundan ibaret. Gerektiğinde kendisine rağmen yine kendi kendisini bile yok etmenin ilginç bir örneği. Seçilen düşmanı yok etmek için her türlü yolu meşru gören Makyavelist anlayışa yenik düşmeyi göze alan ilginç ve hastalıklı bir ruh tatmini. Bu bakımdan sorunu tam bir “vak'a” olarak değerlendirmek asla abartı sayılmamalıdır.

Bu yazısına rö, Akif'i kafası karışık olmakla suçlayarak başlıyor. Hızını alamayan rö, bu arada bir çırpıda İkinci Mahmud, Reşit Paşa, Sultan Abdülmecid, İkinci Abdülhamid, Namık Kemal, Şinasi, Ziya Paşa gibi aklına gelen herkesi, sıraya dizerek hepsini kafası karışıklar kervanına katıyor. Sanıyorum böylece, asıl kafası karışık olanın kim olduğu görülüyor (yine yansıtma yöntemi). Böyle bir zincirleme kafası karışıklar efekti yaratıldıktan sonra, (hani kendisi

hikâyecidir ya) bir de kendince Batıcılık efekti oluşturularak sahne tamamlanıyor. Hiçbir delile dayanmadan aynen şöyle diyor:

“*Safahat* neredeyse baştan sona Batı’ya karşı perestîşkâr bir tavır, kendi ülkesine ve Müslümanlara karşı da müstekreh tablolar çizer”.

Böylesine desteksiz bir iddia, -eğer özel Akif düşmanlığından kaynaklandığını bilmiyor olsak, bize yazarının *Safahat* denen kitabı değil okumak, uzaktan bile görmediğini düşündürür. Düşmanlığın kör ettiği bir bakış, demek ki cehalet örneği olarak ortaya çıkıyor. Gerçekte bu ikisinin (düşmanlıkla cehalet) karışımından oluşan kasıtlı önyargıları desteklemek için verilen örneklere bakalım şimdi:

a) İlk örnek, tahrife dayalıdır. Batıcıların iddialarına karşı Akif’in ileri sürdüğü, eğer Batı’nın ilim ve sanatını almak gerekiyorsa, bunu olduğu gibi almanın yanlış olduğunu, alma fiilinin birtakım şartlarının bulunduğunu ifade ettiği *Safahat*’ın ikinci kitabı olan *Süleymaniye Kürsüsünde* yer alan beyitlerini, tam da bunun şartını açıkladığı yerden itibaren kesiyor ve böylece kayıtsız şartsız Batı’nın ilim ve sanatını almak gerekir gibi bir etki yaratmak istiyor:

Alınız ilmini Garb’ın, alınız san’atini;

Veriniz hem de mesâinize son sür’atini.

Çünkü kâbil değil artık yaşamak bunlarsız;

Çünkü milliyeti yok san’atın, ilmin; yalnız,

Çok açık ve net (şiiirin bütünlüğü okunduğu takdirde bu daha açık olarak görülecektir) bir şekilde bu iki beyitin son kelimesine kadarki kısım yine Batıcıların görüşüdür. Akif’in kendi görüşleri ise “yalnız” kelimesinden sonra geliyor. Fakat rö’nün yazısında şiiirin bu kısmı yok. Çünkü bundan sonra söylenenler rö’nün amacına hizmet etmiyor ve onun tam zıddını ifade ediyor. İsteddiği şey, onun Batıcı ve taklitçi olduğunu göstermek çünkü. Yazıda verilmeyen, fakat aynı zamanda Mehmet Akif’in gerçek bir düşünür özelliğini ortaya koyan şiir şöyle devam ediyor:

İyi hâtırda tutun ettiğim ihtârı demin:

Bütün edvâr-ı terakkîyi yarıp geçmek için,

Kendi “mâhiyyet-i rûhiyye”niz olsun kılavuz.

Çünkü beyhûdedir ümmîd-i selâmet onsuz.

Özellikle yukardaki “*mâhiyyet-i rûhiyye*” kavramını akılda tutarak, “demin”, yani biraz önce yaptığı ihtar da bir bakalım. Bunlardan önceki beyitler bize, rö’nün söylediği gibi Batı peres-tişkârlığını veya Müslüman tiksintisini değil, o zamanın mütefekkir geçinen Batı hayranlarına verilen felsefî bir cevabı gösteriyor ve kültürler arasındaki alışverişte dikkat edilmesi gerekli temel ilkeye dikkat çekiyor:

*Mütefekkirleriniz anlamıyorlar sanırım,
Ki çemenzâr-ı terakkîde atılmış her adım,
Değişir büsbütün, akvâma, cemâ’âte göre;
Başka bir kavmin izinden yürümek, çok kere,
Âdetâ mühlik olur; sonra ne var, her millet,
Gözetir seyr-i tekâmülde birer ayrı cihet.
Bir de hatırlamıyorlar ki, umûmen beşerin,
Dâimâ koştığı son maksada yükselmek için;
Tutacak silsile akvâma değildir hep bir;
Belki her millet için ancak o “mâhiyyet”tir,
Ki kopar kendisinin rûh-i umûmîsinden.*

Mehmet Akif’in taklit konusundaki düşüncelerini herkes bilir. O, taklitçiliği ölümcül bir hasta-lık olarak görür. Burada da her milletin kendine has özelliğinin bulunduğunu, ancak bunu ortaya koyarak varlığını devam ettirdiğini, aksi takdirde yok olup gideceğini belirtiyor. İşte *mâhiyyet-i rûhiyye* (veya kısaca “*mâhiyyet*”) kavramı, bir milleti belirleyen ve o milletin *rûh-i umûmîsin-den* kopup gelen *manevî nitelikler*’idir. Dolayısıyla eğer dışarıdan alınması zorunlu birtakım değerler varsa, bunların rastgele değil ancak ve ancak bu nitelikler kılavuzluğunda alınmaları gerekir. Bu düşüncenin farklı boyutlarını da yine *Safahat* içinde serpiştirilmiş halde bulmak mümkün. Bütünlüğü içindeki bu anlamı, ustalıkla cımbızlanmış iki beyitle anlamsızlaştırmak nasıl bir ruh halidir?

b) rö’nün verdiği diğer örnek, sözünü ettiğimiz “vak’a”nın tam bir krize dönüştüğünü gösterir. Sözü bu örneğe getirirken harcadığı anlamsız gayreti atlayarak sonuç cümlesini ve örneğini verelim sadece:

Akif’in zihniyeti işte bu pozitivist zihniyettir. Buna benzer başka şeyler de söylüyor. Mesela şöyle bir mısra var yine *Safahat*’ta:

Bu cehalet yürümez asra bakın, asra uyun

Akif pozitivistmiş. Kanıt olarak da bu mısra gösteriliyor. Evet, *Safahat* 'ta buna benzer bir mısra var; çok benziyor, hatta dikkat edilmezse insanı Akif'in böyle bir şey söylediği şekilde aptalca bir yanılgıya düşülebilir. Rö'nün amacı da zaten bu olduğu için, tağyir ve tahrif yeteneğini kullanarak, adeta okuyucuyu bir illüzyona düşürüyor. Fakat bunun ne anlam ve ne de lâfız olarak Akif'in asıl mısraıyla ilişkisi yok. Bir kere anlam olarak Batı'yla, Batıcılıkla, ya da pozitivistlikle uzaktan veya yakından ilgisi yoktur. İkinci olarak *Köse İmam* şiirinde geçen ve rö'nün amacına uygun hale getirmek için tahrif edip bambaşka bir kılığa soktuğu mısraın doğrusu şöyledir:

Bu cehalet yürümez; asra bakın: Asr-ı ulûm!

Bütün noktalama işaretleriyle birlikte Akif'in imlâsı böyle. Şiirde kelime değiştirmek kadar, noktalamalarla oynamanın da anlamı tamamen bozduğunu biliriz. Yani noktalı virgülü kaldırmak, üst üste konulmuş iki noktayı atarak yerine virgül koymak, tamlamayı bozup ünlem işaretini kaldırarak *bilgi çağı* demek olan *asr-ı ulûm*'u *Avrupa'ya uyun* anlamına gelen *asra uyun* şeklinde ahım şahım bir emir kipi haline sokmak gibi tahriflerle, bir insanın *pozitivist* yapılabileceğini sanmak sadece safdilliktir... Ne yazık ki bütün bunlar yapılarak, mısra üzerinde enikonu oynanıp amaca uygun bir satır üretiliyor: *Bu cehalet yürümez asra bakın, asra uyun*. İbaredeki bu tahrif ve tağyir, rö'nün Akif'in kişiliği üzerinde nasıl oynamaya çalıştığını gösteriyor. Yedi kelimelik bir mısradaki tam sekiz değişiklik yapmak, sonra da buradan pozitivist bir Akif üretmek hangi vicdana, hangi düşünce namusuna ve ahlâka sığdırılabilir acaba? Yine, dikkat edilirse, gerçek metnin anlamında Batı'ya uymak türünden bir şey yok. Evini geçindirmekten aciz, hanımı ve çocukları perişan bir haldeyken ikinci bir evlilik yapmaya kalkışan bir densize, yaptığının büyük bir yanlış olduğu söylenince, bir de kendi kendine dinden fetva vermeye kalkışmasından dolayı söylenmiş bir sözdür bu. Mısraı bu kapsamdan söküp alarak Mehmet Akif'i, apayrı bir din temelinde sistemleştirilmiş olan "pozitivist"liğe bağlamak, ona yapılan en ağır ithamdır; Akif'e dinsizlik suçlamasıdır. Zaten yazımızın başında verdiğimiz 1987'deki cümlesinde de rö, onu "İslâm'a Müslüman olarak bakmayan" birisi olarak nitelemek suretiyle Müslümanlığına dil uzatmıştı.

c) Şimdi daha da vahim olana, "vak'a"nın krizden de çıkarak salyalı bir cinnete ve yüz kızartıcı bir iftiraya, pes dedirtecek bir noktaya gelişine tanık olacağız. İşin vahametini ve nerelere kadar vardırıldığını anlamak için, önce rö'nün söylediklerini olduğu gibi verelim:

Yine:

*Bakarak hangi zeminde yürümüş Avrupalı,
Aynı izden sağa yahut sola hiç sapmamalı.*

Avrupalı diyor hangi izden yürümüşse, nereden yürümüşse biz de o izi takip etmeliyiz...

*İçtimâî, edebî, hâsılı her mes'elede
Garb'ı taklîd edemezsek ne desek beyhûde.*

Burada taklit kelimesini açıkça kullanmış. Din konusunda ise şöyle diyor:

*Bir de din kaydını kaldırmalı zira o belâ
Bütün esbâb-ı terakkîmize engel hâlâ.*

Ona göre Mehmet Akif, Avrupa'nın izinden gitmeyi ve onu taklit etmediğimiz takdirde yaptığımız her şeyin boşa gideceğini söyleyen birisi. Hele din konusunda söylediğine bir bakın: Onu bir belâ ve bütün ilerlemelerimizin önünde engel olarak görüyormuş! Dolayısıyla da din bağından kurtulmamızı istiyormuş!.. Bu nasıl bir anlayış eksikliği veya seçilen düşmana nasıl bir kindir? Meğer bir din düşmanı imiş de, bugüne kadar dini bütün birisi olarak bildiğimiz Mehmet Akif konusunda hepimiz yanılmışız; hâlâ da hepimiz bu yanlışımızda devam ediyormuşuz da sağ olsun rö diye bir "Muhammedî insan ve yazar" çıkmış, bu "cümle mühendisi; yazılarına pusula koyarsanız hep kibleyi" gösteren bu "Dede Efendi'de oturur; post-nişîn"[3] bizi yanlışlarımızdan kurtarmış... Ne kadar ilginç bir algı bozukluğudur bu? Hiçbir açıklaması olamayacak bu sığılığın ne pahasına sağlandığını görmek için şiirin *Safahat*'ta (Süleymaniye Kürsüsünde) yer alış şeklini görelim:

Mütefekkir geçinenler ne diyor sizde bakın:

"Medeniyette teâlîsi umûmen Şark'ın,

Yalnız bir yolu ta'kîb ederek kabildir;

Başka yollarda selâmet gözeten gâfildir.

Bakarak hangi zeminden yürümüş Avrupalı.

Aynı izden sağa, yâhut sola hiç sapmamalı

Garb'ın efkârını mâl etmeli Şark'ın beyni;

Duygular çıkmalı hep aynı kalıptan; yâni:

İçtimâî, edebî, hâsılı her mes'elede,

Garb'ı taklîd edemezsek, ne desek beyhûde.

Bir de din kaydını kaldırmalı, zîrâ, o belâ,

Bütün esbâb-ı terakkîmize engel hâlâ!"

Görüldüğü gibi Mehmet Akif, yine aydın geçinen Batıcıların fikirlerini ortaya koyuyor. Söze açıkça "Mütefekkir geçinenler ne diyor sizde bakın" diye başlıyor ve sonra da onların sözlerini tırnak içinde, yani kuşkuyla, yanlış anlamaya gerek kalmayacak şekilde açıkça veriyor. Peki, acaba hangi akıl, Akif'in Batıcıları eleştirmek için, onların görüşleri olarak verdiği bu sözleri kendisine yamamaya kalkar? Kaldı ki Akif, zamanının bu düşüncede olan ve aydın geçinen kişilerini sadece burada değil, *Safahat*'ın başka yerlerinde de şiddetle eleştirmiştir. Örneği, *Hakkın Sesleri* 'ndeki şu dizeler de aynı düşünceleri dile getirir:

Hele i'lân-ı zamanında şu mel'un harbin,

"Bize efkâr-ı umûmiyyesi lâzım Garb'in;

O da Allah'ı bırakmakla olur" herzesini,

Halka îman gibi telkîn ile, dînin sesini

Susturan aptalın idrâkine bol bol tükürün!..

Yine *Hakkın Sesleri* 'ndeki şu beyitler de Akif'in aynı görüşlerini yansıtıyor:

Bir de halkın dîni var, sık sık ta'arruzlar gören.

Hâle bak: millette hissiyyâtı oymuş öldüren!

Dîni kurban etmeliymiş, mülkü kurtarmak için!..

Tut da hey sersem, bu idrâkinle sen âlim geçin!

Sanırım böylece "Rasim Bey'in yazıları donanımlı ve dikkatli bir okur ister. Ülkemizde bu nitelikli okur sayısı henüz çok az"[4] diyen bir akademisyenin sarfettiği zırva sözlerin ne kadar "akademik" olduğu da ayan beyan görülüyor. Bir bilim adamı olarak bunu söyleyen bir insanın, rö'yü okuduğunu söyleyebilir, ya da söylene bile buna inanabilir miyiz? Onu okumadan öven o kadar çok "mütefekkir geçinenler" var ki, bunları görünce ister istemez: "Yapmayacağınız şeyleri niçin söylüyorsunuz? Yapmayacağınız şeyleri söylemeniz, Allah katında büyük bir nefretle karşılaşır" (Saf: 2-3) ilâhî buyruğunu hatırlıyoruz. Ve onlara patlak bir balonu şişirmeye çalışmanın beyhudeliğini hatırlatıyoruz...

4.

Bu yazıyı rö'ye cevap için yazmadım. Buna değmez. Sadece bir “vak'a”yı teşhir etmek istedim, o kadar. İstiklal Marşı'nın kabulünün 90. yılı dolayısıyla ilân edilen Mehmet Akif Yılı'nda, onun için yazılmış yersiz ve yakışksız bir yazının sessiz geçiştirilmesinden hicap duyduğum, haksızlık karşısında susarak “dilsiz şeytan” durumuna düşmek istemediğim için yazdım. Dileğim, yaşarken hep hüznle yaşamış, hep İslâm hassasiyeti taşımış bir insanın hiç olmazsa yattığı yerde rahat uyumasıdır. Ona, pozitivist (bu kelimenin anlamı ve bir mü'mine itham olarak yamanmasının ne anlama geldiği kesinlikle bilinmeden), İttihatçı vs. olduğu ve “neticede Jön Türk zihniyetiyle beslendiği” gibi daha birçok ağır suçlamalar yapılarak şiddet uygulayanları da insafa, vicdan ve adalete davet ediyorum.

Böylesine bir Akif düşmanlığı rö'de sürüp giderken, bazıları da bununla yetinmeyerek ona daha aşırı şeyler söyletmek için, çanak tutucu söyleşilerle aynı iftiraları tekrarlatıyorlar. Nitekim bu özel sayıdaki iftiralarından yaklaşık birbuçuk yıl sonra *Özgün İrade* dergisinde Ümit Aktaş ve Abdülaziz Tantik'in rö ile yaptıkları bol “abi soslu” bir söyleşide rö, Akif'in ırkçı olduğunu ileri sürerek “İttihatçılar İslam referansı yerine ırkçı bir referansı getirme çabasına girdiler. Akif o çabanın içinde yer alan birisidir” diyor. Bu cehalet örneği görüşe Abdülaziz Tantik hemen çanak uzatıyor: “İrk kavramını millet yerine kullandığını söylüyorlar...” Tabii ki rö, bunun üzerine hiçbir bilgiye dayanmayan tamamen uydurma görüşleri birbiri peşine sıralıyor. Bunları burada tekrarlamamın, söyleyeninin cehaletini haykırması dışında, hiç kimseye bir faydası yok. Fakat bu konuşmadan aktaracağımız şu cümleler, onun Mehmet Akif'le hiçbir bağının olmadığını göstermesi bakımından önemlidir: “Kişisel özellikleri, meziyeti dolayısıyla Mehmet Akif Ersoy'un siyasî görüşleri kabul görüyor. Halbuki Mehmet Akif Ersoy'un görüşleri Türkiye'de Müslümanların gelişmesinin önünü tıkayan görüşlerdir”.

İşte sözün tam burasında sormamız gereken bir şey var: Yukarıda sözünü ettiğimiz iki yazı ve bir konuşmadan çok sonra, bu yılın Ocak ayında Hece dergisi bir Rasim Özdenören özel sayısı çıkardı. Buradaki yazılardan birkaçında, âdeta söz birliği edilmiş gibi onun Mehmet Akif, Necip Fazıl ve Sezai Karakoç çizgisinde yer alan birisi olduğundan söz ediliyor. Üstelik bunu söyleyenler içinde yine akademisyenler bulunuyor. Demek ki bunlar da rö hakkında, onu okumadan methiyeler dizen, ya da patlak bir balonu şişirmeye çalışanlar zinciri içinde yer alıyorlar. Şimdi sorumuzu soralım: Mehmet Akif'le yukardan beri anlattığımız şekilde problemi olan bir insan, nasıl olur da Mehmet Akif, Necip Fazıl ve Sezai Karakoç çizgisinde sayılabilir? İkinci sorumuz da rö'ye: Madem Mehmet Akif'e bu kadar karşısın ve onun görüşleri Türkiye'de İslâm'ın

önünü tıkayan görüşler, öyleyse seni onun çizgisinde gösterenlere “hayır, yanıyorsunuz” demeye erdemini niçin gösteremiyorsun?

---

[1] *Yumurtayı Hangi Ucundan Kırmalı*, İz Yayıncılık.

[2] Bizzat kendisinin “Gazete yazısı olarak yazdığım bazı yazıların sonradan öykü olduğunu fark ediyorum. Onlara öykü olarak başlamamışım, ama öykü olarak çıkmış” diye ortaya koyduğu bu tipik sendrom için bkz. *Yeni Şafak*, 10 Şubat 2008.

[3] Tırnak içinde verdiğimiz ibareler, Arif Ay’a ait rö methiyesinden alınmıştır. (*Zaman Gazetesi*, 13 Haziran 2011)

[4] Turan Karataş’ın rö methiyesinden. (*Zaman Gazetesi*, 13 Haziran 2011)